

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 6 (3462) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Nem számítanak gyors sikerre a szövetségesek Délolaszországban

Jól kiépített hegyiállásaikból szakadatlanul lövik a németek az ellenség felvonulási útját — Fiumét súlyos légitámadás érte — Új München felé halad a lengyel-szovjet kérdés (?)

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Január 8-án délután 9 óráig partraszállítócsónak az Ocsakóvtól nyugatra levő Pergomeiszek mellett partraszállást kísérelt meg, amit azonban a haditengerészet kisebb köteléke véresen visszavert.

A Pest írja: Zürichi jelentés szerint szövetséges bombavetőrajok szombaton és vasárnap a dél-európai és keleti határon fejtettek ki tevékenységet, míg a nyugati határon ezáltal nagyobb légitámadások nem voltak. Amerikai bombázók az északolaszországi Reggio del Emilia ellen intéztek támadást, míg más angol és amerikai bombázók a Dráva menti Marburgot és a hercegovinai Mostart támadták.

Zürichből jelentik: (MTI) A Svájci fávirati Iroda jelenti Chiassoból: A Corriera della Sera szerint Fiume város ellen nappal heves légitámadást

intéztek. Körülbelül 60 robbanóbombát dobtak le, amelyek igen sok áldozatot követeltek és nagy kárt okoztak.

Nápolyból jelentik: (B. T.) Clark tábornok főhadiszállásáról jelentik: Az 5. hadsereg a San Viterrei út mindkét oldalán elfoglalt néhány magaslati állást, ennek ellenére rá kell mutatni arra, hogy fele utat sem tettek meg San Viterre és Cassino között. A Rómába vezető utat az amerikaiak érték ugyan, de az országút mindkét oldalát hólepte hegyek szegélyezik, amelyeken a németek kiváló állásokat készítettek. Ezekből állandóan lövik az országútát, amelyen az amerikaiak fel akarnak vonulni. A harc rendkívül elkecseregett s nem lehet arra számítani, hogy a szövetségesek hamarosan jelentősebb sikert érnek el.

A szövetségesek már kitűzték az invázió megkezdésének időpontját

Lisszabonból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat washingtoni jelentése szerint Forrestal amerikai tengerészeti államtitkár vasárnap este kijelentette, hogy az európai és a csendesóceáni offenzíva tervei oly előrehaladott állapotba jutottak, hogy már ki is tűzték az invázió megkezdésének időpontját. Az államtitkár azután a partraszállítóhajók sebességének szükségességét hangsúlyozta és kijelentette, hogy 1944-ben a támadások sikere az amerikai hajóépítési

program kereténél függ. A terv szerint 65.000 hajót kell építeni kitűzött időpontig, közöttük nagyszámú kétlaki vontatót. Eddig mintegy 20.000 partraszállási hajó építését fejezték be és azokat már hárbevetették Európában és a Csendes Óceánon. A továbbiakban kijelentette, hogy súlyos veszteségekkel kell számolni és minél több partraszállási hajót építenek az invázió napjáig, annál kisebb lesz a veszteségek aránya.

Londonban kezdik bizakodóbban megítélni a lengyel-szovjet kérdést

Lisszabon. (MTI): A londoni sajtó kezdte bizakodóbban megítélni a szovjet-lengyel viszony rendezésének lehetőségét. A Daily Telegraph az írja, hogy pillanatnyilag még nem lehet pontosan megállapítani, hol lesz Lengyelország keleti határa és milyen kártalanítást kapnak más irányban. Kétségtelen azonban, hogy végezetül mindkét kérdést megoldják a lengyelek megelégedésére, ha majd a lengyelek és oroszok újra diplomáciai érintkezésben lesznek. A News Chronicle az írja, Londonban növekszik a remény, hogy a határok miatt felmerült nézeteltérés nem mérgezi meg vézetesen a szovjet-lengyel kapcsolatot. Ha a mostani lengyel kor-

mány a háború után viseza akar térni Lengyelországba, igen okosan cselekszik, ha elismeri azt, hogy ez csak a szovjet kormányval való megegyezéssel lehetséges. A szovjet kormánynak is gondolnia kell arra, hogy a háború utáni őszinte együttműködés Nagybritanniával és az Egyesült Államokkal sokkal fontosabb a Szovjet biztonsága szempontjából, mint a lengyel részen követelt eredmények.

Stockholm. (MTI): Walter Lippman, az ismert amerikai hírlapíró ismételtén foglalkozik a kisállamok kérdésével. Szóba hozza a kelet-európai kérdést is és mint a Sven-ka Dagbladnak jelenti, be- ismeri, hogy Kelet-európában legnehe-

zebb a határkérdés megoldása. Ezeket azonban meg kell oldani, még pedig amennyire csak lehet, az érdekelt államok közötti kölcsönös megegyezéssel.

A szövetségesek csak addig gondoltak a kisnemzetekre, amíg gyengék voltak

Istanbul. (MTI): Sadak képviselő azt írja, hogy a szövetségesek egyes megnyilvánulásai rendkívül szomorú látványt nyújtanak. Amíg gyengék voltak, addig az atlanti-tengeri egyezményben

minden kis nemzetnek szabadságot és függetlenséget ígértek, most azonban amikor megerősödtek, egyszerűen megjelölnek igéretükről. Sőt Európa felosztásáról, Szovjet érdektérületté nyilvánításáról beszélnek. Ezzel maguk rombolják le azokat a nagy eszményeket, amellyel annyi kisnemzetet állítottak oldalukra.

Istanbul. (MTI): Az Istanbul című lap szerint végeredményben azt lehet mondani, hogy a lengyel kérdés új München felé halad. Lengyelország keleti határának kérdése sok hasonlóságot mutat fel a szudéta kérdéssel. A nyugati szövetségesek ismét arra készülnek, hogy egy kis nemzetet hagyjanak eorára a nagyobbban. Az ügyek mai állásában alig lehet kételkedni abban, — írja a lap, — hogy a lengyel kérdés újabb Münchennel végződjék, mert az angolszások semmit sem tesznek, amivel Moszkvának kedvét szeghetnék.

Jóváhagyták a városi költségvetést

F. évi január hó 6-án miniszterközi bizottság érkezett Nagyváradra a belügy, pénzügy és honvédelmi minisztérium képviselőiből, hogy a városi költségvetését a helyszínen vizsgálják meg s döntenek a jóváhagyás tekintetében. A tárgyaláson résztvettek: a belügyminisztérium részéről: dr. Sass Elemér min. osztályfőnök, a városi osztály vezetője, dr. Cserzy István min. osztálytanácsos, Hódy Sándor miniszteri számvevőszéki főtanácsos. A pénzügyminisztérium részéről: Buza Kiss Imre min. tanácsos. A honvédelmi minisztérium részéről: Horváth Gyula őrnagy, a tervente osztály előadója.

A bizottság 7-én reggel kezdte meg tárgyalásait. Mindenekelőtt dr. Soós István polgármester üdvözölte a minisztérium megjelent képviselőit, köszönetét fejezte ki azért, hogy Nagyváradot azal tüntették ki, hogy a helyszínre szálltak ki a költségvetés megvizsgálása végett. Közben bejelentette, hogy a három éves magyar közigazgatás alatt igyekeztek minél többet produkálni, amit azonban csak a belügyminisztérium és a kormány támogatásával produkálhattak. Kérte a belügyminisztérium további jóindulatát.

Az üdvözölő szavakra dr. Sass Elemér min. osztályfőnök válaszolt, amelyben örömeinek adott kifejezést, hogy Nagyváradra jöhettek és megígérte legmészebbmenő jóindulatát a jövőre nézve is.

Azután a bizottság részletesen letárgyalta a városi háztartás, az alapok, alapítványok, valamint az üzemek költségvetését és kisebb módosításokkal a költségvetést jóváhagyta. A módosítások bizonyos légókiadások felvételére vonatkoztak főleg.

A bizottság megtekintette azokat az épületeket, amelyek a magyar impérium 3 éve alatt épültek, így a városi villamosmű telepén épült kazánházat és a kapcsolótáblát, a tüzoltóaktanya udvarán épült 2 új épületet, a városi népfürdőt és a kórház utcai napközi otthon kultúrházat, továbbá a városi kertészet új üvegházat. Dr. Soós István polgármester ismertette a bizottság tagjai előtt az épületek történetét és az építkezés összegét. A miniszteriális urak igen meg voltak elégedve és főleg a népfürdő nyerte meg tetszésüket. Külön kifejezték megelégedésüket azért, hogy a magyar közigazgatás a világháború 5-ik évében is igazolni tudja, hogy aktív és produktív képes.

A bizottság tagjai mindkét napon megnézték a színház előadásait, így az egyik napon a Badacsonyi kéknyelű, a másik napon a Fekete Péter előadásait és a szintársulattal is elégedettek voltak.

A bizottság a maga tárgyalásait szombaton d. e. 12 órakor fejezte be, amikor dr. Sass Elemér, Buza Kiss Imre, dr. Soós István polgármester kíséretében megsejmelétek a mintaszérien által alakított új irattárat, amelyet Selényi Vilmos irodavezető és Maszlay Irnoknak elismerésüket fejezték ki.

Azután dr. Sass Elemér látogatást tett dr. Thury László főügyésznél, akihez régi barátság fűzi, majd Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester társaságában tisztelgő látogatást tett dr. Cziffra Kálmán vármegyei főispánnál.

A miniszterközi bizottság szombaton délután a gyorsal utazott el Nagyváradról.

„Nézze anyukám!...”

Elég jól öltözött, idősebb hölgy szállt fel a villamosra. Nem volt ugyan bunda rajta, télikabátja is kopott volt már kisse, de kalapot viselt, ha nem is nagyon divatosat, kékítékát szorongatott a kezében, ha nem is pont a legújabb szabást. Ki tudja manapság minden öt percben váltogatni a kabátját, kalapját, rídiküljét? A hölgy sem tartozhatott abba a társadalmi osztályba, amelynek időálló darabjai vannak, vagy amely állandóan alkalmazkodni tud a divat szevélyes alakulásaihoz. De nem volt azok közül való, akik a kedélyes leereszkedést vagy a jóindulatúan bizalmas megegyeztetést megfizetettének veszik. És mindenképpől utas volt, a villamostársaság utasa, aki a társaság alkalmazottai részéről jogosan igényelheti a szolgálat ellátásában szokásos, sőt szabványos előzékenységet, bármelyik társadalmi osztály tagja is.

Nos, a hölgy arra kérte a kalauzt, hogy a pénzügyigazgatóság előtt szóljon neki, mert le akar szállani. A kalauz erre kedélyesen, tipikus nagyváradai szózással így válaszolt:

— *Jól van, anyukám, majd szólok.*

A hölgy belesápadt, felugrott és indulatossan megleckéztette a kalauzt:

— *Hogy jön maga ahhoz, hogy engem anyukájának nevezzen? ... Micsoda beszéd ez? En nem vagyok magának anyukája!*

A kalauz tudomásul vette a leckéztetést s ezzel az incidens el is simult. De alkalmas ez a jelenet arra, hogy tanulságot vonjunk le belőle. Nem kimondottan a kalauzok rovására. Gyakran utazunk villamoson és nem tapasztaljuk, hogy a kocsi személyzete ne lenne elég udvarias, pedig sok közöttük az alig kioktatott alkalmazott. Sőt néha talán túlzottan elnézők is. Az utasok nem szeretik előkotorászni hérlétegyüket, hanem fölényesen, majdnem foggyról vetik oda, hogy: „Bérlés” — s a kalauz a legritkább esetben követeli az állandó jegy felmutatását, pedig erre kétségkívül joga volna s az is valószínű, hogy akadnak, akik visszaélnék ezzel az engedékenységgel. A csomagos emberekkel és a fegyelmetlenül tolongókkal szemben is elég higgadtan viselkednek a kalauzok s általában ritkán fordulnak elő nézeteltérések a villamos alkalmazottai és a közönség között. Bár erre elég sok alkalom kínálkozik az üzemcsökkentéssel kapcsolatos korlátozások s a fel- és leszállóhelyek gyakori változtatása miatt. De a sértéssel határos leereszkedő és bizalmas megszólításokat igen gyakran használják különböző hivatalok alkalmazottai olyan felekkel szemben, akik ezt nem hajlandók kegyes jóindulatnak elkönyvelni. Nem a dervaságnak is minősíthető — és bizony még mindig elég gyakori — eljárásokról van itt most szó, hanem arról az érintkezési formáról, amit kedvességnek szánt a hivatalnok, de mégsem az. Gyakran halljuk hivatali szobákban, hogy a tisztviselő így fordul az ügyfélhez:

— *Nézze öregem...*

Vagy:

— *Mondja csak néniém...*

Sok kopottas gúnyjú idősebb úr vagy a viszonyok mostohasága miatt ma már nem elég diszes öltözötű hölgy kénytelen ilyen megszólításokat elviselni. Megfigyeljük: belepirulnak, vagy elsápadnak, de szerényen és megfélemlítetten nem szólnak egy szót se. Hátha így mégis jobban elintézik az ügyüket, hátha így gyorsabban vándorol tovább az aktájuk az irodászs labirintusában.

De ebből mégsem szabadna tanul-

rendszert csinálni. A magyar nyelv, sajnos, számtalan fokozatot ismer a megszólításban s a hivatalnoktól nem kívánható, hogy mindenkivel szemben pontosan eltalálja, mi dukál neki. A társadalmi érzékenység is nagyobb nálunk, mint másutt, azért a megoldás elismer-

jük, nem éppen könnyű. De mégis el lehet találni azokat a kirívó ellentéteket, hogy a társaságból ismert urakat a baráti tegezés, a kedves bátyám, a hölgyeket pedig a „nagyasszony” hangnemében szolgálja ki a hivatalnok ugyanakkor, amikor a szerény ismeretlennek, akármelyik társadalmi réteghez tartozék is, olykor csak az öregem, a néniém vagy pláne az anyukám megszólítás jut ki. (j. b.)

Garbai Sándort, a tanácsköztársaság volt elnökét Párisban elfogták

Egy párizsi jelentés beszámol arról, hogy a német megszálló csapatok elfogták Garbai Sándort, az úgynevezett magyar tanácsköztársaság volt elnökét. Garbai álneveken bújkált és hamis igazolványokkal volt felszerelve. Őrizetbe vették. Arra nézve, hogy miért tartózkodik Franciaországban, ellentmondó felvilágosításokat adott. Garbai szereplésére még jól emlékezik a magyar közvélemény az 1919-es időkben. Garbait akkor azért tették a bolsevik-zeidő népbiztosok tanácsának az élére, mert a forradalom mozgatói jól tudták, hogy a tömegek felé alkalmas cégért kell állítani, aki befelé azonban mindenre kész eszköze lesz az igazi vezetőknél. Kún Béla, Szamuely és társai jól tudták, miért választották Garbai Sándort elnöké. Garbainak elősor-

ban az volt a feladata, hogy a munkásságot lecsillapítsa és a lázongásokat megszüntesse. Őrá bízták, hogy a dolgozók széles rétegeinek a bizalmát megszerezze és ezzel leplezze a rémtetteket, amelyeket a háta mögött a forradalom vezetői elkövettek. Garbai a ráruházott nagy címekért magára vállalta a felelősséget. Az 1919. évi vöröskormány az összeomlás után elmenekült. Velük utazott Garbai is azon a különvonaton, amelyen a Peidl-kormány Kún Bélaék számára lehetővé tette a szökést a felelősségrevonás elől. Garbai később megszerezte a szovjet állampolgárságot és a komintern ügynökékként dolgozott a bolsevista eszmék terjesztésén. Valószínű, hogy most is kommunista szervezkedés ügyében járt Franciaországban.

Kolozsvár magának tulajdonítja Liszt első magyar ábrándjának születési helyét

A Magyar Tudósító jelenti: Lakatos István a Kolozsváron megjelenő „Hitel” folyóirat egyik számában Liszt Ferenc erdélyi látogatásáról ír. Ebben a cikkben a szerző azt állítja, hogy Liszt Ferenc Kolozsvárott írta meg első magyar rapszódiaját.

A cikk szerzője szerint az eset úgy történt, hogy Liszt Ferenc Teleki Sándor gróf jóbarátjának felkérésére erdélyi koncertkörútra indult, de utazása során vendége volt Teleki Sándornak. Kolozsvári tartózkodásuk alatt Liszt Ferenc annak az óhajának adott kifejezést, hogy szeretne eredeti cigányzenét hallani. Erre Teleki Sándor gróf Máramaroszigetről hozatta le Kolozsvárra Pócsi Laci cigánybandáját. Kolozsvári cigányokat azért nem játszatott Teleki

Sándor Liszt Ferenc előtt, mert azok már abban az időben is kottából tanulták be műsoruk legnagyobb részét. Pócsi Laci és bandája naturalista volt. A máramaroszigeti cigányprimás egyszerre egy divatos, úgynevezett „koltoit” kezdett játszani, a társaság tagjai pedig aprózni kezdtek. Liszt a cigánybanda zenéjére ujjával pattogott és bele is hiáltott a nótába, majd a zene végeztével, amely már hajnalban volt, leült a zongorához és megírta a magyar ábrándot.

Igy írta le a történetet maga Teleki Sándor gróf is a kolozsvári Hölgyfutárban, azzal, hogy mindez 1846-ban volt és hogy Liszt Ferenc a történet hitelességét egy hozzá intézett francia nyelvű levelben el is ismerte.

Újszerű cséplőgépek kerülnek forgalomba az újesztendőben

A háborús gazdálkodás fokozott munka és erőtakarékosságra szorít minden üzeméget. Így a természetakarítás mindennél fontosabb munkája is különleges gondokkal és körültekintéssel történik. Már az idei aratások alkalmával kipróbálásra került a legmodernebb AEG-cséplőgép és az eredmények olyan sokat ígértek, hogy a villanycséplőgépek gyártása ezen a télen megindult és a jövővi természetakarításnál már általánossá válik a használata.

Különösen a motorhajtáshoz szükséges benzin hiánya teszi indokolttá a villanycséplés bevezetését. A kis villanymotorok könnyen beszerelhetők az eredetileg benzinhajtásra szánt cséplőgé-

pekbe is, így az átalakítás nagyobb befektetés nélkül megoldható. Az üzemanyag megtakarítástól eltekintve még igen sok előnye van a villanycséplésnek: így például a villanymotor kezelése sokkal egyszerűbb mint a benzint motor üzemeltetése, az üzemanyagot nem kell külön a gép után szállítani s végül ami a legfontosabb, a motor beindítása kifogástalan, azonnal teljes üzemképeséggel dolgozik és nem kell várni, amíg „bemelegszik.”

A villanycséplés, amely eredetileg háborús találmány, minden valószínűség szerint annyira beválik majd, hogy a háború után is divatban marad.

Mozik műsora:

APOLLO: Mesék a szerelemtől.
BELVÁROSI: Fruska.
CASINO: Agrárszakadt urileány.

KORONA: Az IF vár foglya.

Karambol a Rákóczi-úton

Nagyvárad, január 10. Hétfőn délelőtt 11 óra tájban a Hitler Adolf utcából a Rákóczi útra akart betérni egy teherautó. A fordulónál véletlenül összetalálkozott az úton áthaladó villamossal, amely nem tudott idejében lefékezni. Az autó sofőrje hirtelen lendülettel a gyalogjáróra tért át, miközben a falon elhelyezett postafaladát leverte, azonban nem kerülhette el az összeütközést. A villamos cleje az összeütközés következtében megrongálódott. Az autó vezetője a helyszínen maradt mindaddig, amíg a helyszíni vizsgálatot befejezték. Emberéletben kár nem esett.

Elhalasztották a fasiszta nagytanács tagjai elleni bűnpör tárgyalásának megkezdését

Zürichből jelentik: (MTI) A baseli *Nationalzeitung* jelenti Chiassoból: A fasiszta nagytanács tagjainak pöre az utolsó órában halasztást szenvedett, mert a törvényszék a Ciano gróf volt külügyminiszterrel őrizetben levő hat vádlottal együtt Veronából, ahol a vizsgálatot lefolytatták, Cremona börtömben fővárosába helyezték át.

Egyébként, mint a Svájci Távirati Iroda jelenti, nagyon nehéz rendelkezést megadni a Ciano gróf elleni vádakról, valamint a vádlottak védekezéséről. Azt hiszik, hogy a tárgyalás rövidtartamú lesz. Ciano grófhöz közelálló körök szerint a vádlott tagadja, hogy meg akarta tagadni a fasiszta kormányzatot. Remélte, hogy új megoldást talál, amely biztosítja a hadviselésnek minden olasz részéről való támogatását. Az olasz sajtó még nem adott ki semmiféle jelentést a per megkezdéséről.

A Baross Szövetség közleménye

A Baross Szövetség elnöksége tisztelettel értesíti azon tagjait, akik vagy a Kereskedők Szaktanfolyamára, vagy a Kereskedői Főiskolára beiratkoztak, hogy a decemberi munkatorlás miatt felfüggesztett előadások a jövő héttel újra megkezdődnek a következő programmal: 1944. január 10-én, hétfőn délután 6-8-ig árkalkuláció és kereskedelmi levelezés az A. csoport tagjainak. Január 11-én, kedden délután 6-8-ig ugyanaz a B. csoport tagjainak. Január 13-án, csütörtökön délután 6-8-ig kereskedői főiskolai előadások a magyar gazdaságtörténelemből és a magyar Irodalomból. Végül január 14-én pénteken árkalkuláció és kereskedelmi levelezés a C. csoport tagjainak. Az előadók folytatóláosan ugyanazok, akik decemberben voltak. Kérjük a tagok pontos és minél nagyobb számban való megjelenését, hogy ezek a tanfolyamok a kezdetben megnyilvánuló példászerű érdeklődés mellett folytathassák áldásos és hézagpótló működésüket. Az Elnökség.

XIII. évf. — Hétfő, 1944. január 10.

Állítólag a szovjet ajánlat szerint az 1920. évi Curzon vonalon alapulna az új lengyel határ

Ismét 84 páncélost vesztett a szovjet haderő — Súlyos légitámadás érte San Remot és Luccat

Lisszabon. (MTI.) Az angol hírszolgálat közli az *Observer* diplomáciai munkatársának cikkét, amelyben közbek között azt írja, hogy a szovjetkormány indítványt tett a lengyel határkérdés tisztázására. Az indítvány értelmében az új orosz-lengyel határ, bizonyos jelek szerint, az 1920 évi Curzon vonalon alapszik, amely hozzávetőlegesen Litvánia legdélibb sarkától indul ki dél felé. Ilyenformán Lengyelország ismét bekebelezné azt a területet, amely e vonaltól nyugatra esik és amelyet az oroszok az 1939 évi lengyelországi megszállás alkalmával foglaltak el. Ezenkívül Oroszország pótegyezmény alapján átengedné a grodnoi és Bialystoki körzetet (Bresztlitovszk és Litvánia között) és hajlandó volna tárgyalásokba bocsátkozni Lwow (Lemberg) visszaszáradása érdekében, ha a lengyel kormány baráti magatartást tanúsít. Szovjetlitvánia azonban megtartaná Vilnát. Keletlengyelország többi részét Oroszország tartaná meg, azonban ellenszolgáltatásképpen Oroszország és a többi szövetséges állam átvette, hogy nyugat felé kiterjeszti a lengyel határt.

Feltehető, hogy a szovjet tervet közvetett vagy közvetlen módon támogatják a londoni lengyel kormányok.

A cikkírő aztán így folytatja: Ha a javaslat megvalósul, a szovjetkormány befejezettnek tekint minden az orosz-lengyel kapcsolatokra vonatkozó vitát és a fennmaradó elintézetlen kérdéseket közvetlen lengyel-orosz tárgyalásokon oldják meg. Már régóta világos, hogy az 1939-es határvonaltól nyugatra eső területre vonatkozó szovjetpolitika milyen elvekre helyezkedik. A szovjetkormány tehát nem fogadhat el semmiféle olyan indítványt, amely ezeken a területeken népszavazást helyez kilátásba, vagy amely a döntést a béke tárgyalások idejére halasztaná el. A kérdés rendezésére előterjesztett indítvány az utolsó engedély, amelyet a szovjetkormány hajlandó megvalósítani.

Lisszabon. (MTI.) Az angol hírszolgálat közli: Londoni orosz körök vasárnap kora reggel a lengyel területi kérdés rendezésére vonatkozó indítványról szóló értesülést teljes képtelenségnek tartják. Lengyel körökben kijelentik, hogy egyáltalában nincsen tudomásuk ilyen indítványokról.

Vitebszk körül van az orosz támadások új súlypontja

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távíráti Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Kirovograd vidékén nem esőkenő erővel tart tovább a súlyos küzdelem. A város nyugati részében elkeseredett harcok dőlnek. Az előrenyomuló holsevistákat elszánt ellentámadással, kemény védekezésük ellenére, több helyen visszazorítottuk, közben sok páncélost szétlőttünk. Kievtől délre, Poglevistától északra és Berdiesev területén csapataink sok támadást vertek vissza. SS csapataink kötelekeli ellentámadással kiinduló helyére vetették vissza az egyik szov-

jet dandárt és közben 27 páncélost és sok rohamlöveget elpusztítottak. Légihaderőnk jó eredménnyel avatkozott be a földi harcokba és emberben és anyagban nagy veszteségeket okozott a szovjetnek. Rjescicától nyugatra az ellenség tüzéségi előkészítés után nagy támadásba kezdett széles arcvonalon. Állásainkat a támadással szemben mindenütt megtartottuk. Vitebszknél a szovjet támadások súlypontja tegnap a várostól északkeletre eső vidéken volt. A támadásokat elkeseredett harcokban véresen visszavertük. A szovjet 84 páncélost vesztett, közülük 57-et egyet-

len hadtest szakaszán.

Délnyugat-északi irányban a mignano-venafroi szakaszon csökkent az ellenség tevékenysége. Több helyen helyi jellegű támadásokat hártottunk el és súlyos veszteségeket okoztunk az ellenségnek. Az adriai parton is eredménytelenek voltak az ellenség támadásai. Egyik rohamcsapatunk megsemmisített egy ellenséges támaszpontot és azzal egy löszerraktárt.

Néhány ellenséges gép mára virradó éjszaka bombákat dobott le nyugatnémetországi helységekre. — Az aacheni székesegyházat újra találat érte.

A német csapatok éppen olyan harcképesek, mint 1939-ben voltak — írja egy amerikai ezredes

Madrid. (MTI.) A német TI jelenti: Curtiss Nance északamerikai ezredes az európai háborúról szólva óva intett a túlságos derüléstől, Németország hamaros összeomlását illetően. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a német felszerelési ipart a bombatámadások nem érintették jelentősen. A német csapatok éppen olyan harcképesek, mint 1939-ben voltak. A német légi-erő mint eddig, továbbra is a német véderő oszlopos eszköze. Azzal sem szabad számolni, hogy Németország a szállítási nehézségek következtében nem tudja az élelmiszerelosztást szabályozni, mert bebizonyosodott, hogy a német munkások és katonák élelmiszeradagja nagyobb, mint 1939-ben volt. A szövetségesek az európai háborút ebben az évben csak akkor tudják befejezni, ha Szovjetország továbbra is lekötö a német haderők javarészt és a tervezett angolszász inváziót eredményesen keresztül tudják vinni.

Pótolhatatlan értékek pusztultak el Luccában, San Remot súlyos bombatalálat érte

Róma. (MTI.) A Német TI jelenti: A római rádió jelentése szerint San Remo, az olasz Riviera ismert fürdőhelye, valamint a több ezer éves történelméről, válogatott műkincseiről és egyedülálló építkezésmódjáról híres Lucca, toscaniai város volt szombaton célpontja az angol-amerikai légi-erő újabb heves támadásainak. Luccában pótolhatatlan műtértek pusztultak el. A polgári lakosság mindkét helyen súlyos veszteségeket szenvedett.

Milano. (MTI.) A Német TI jelenti:

Tilos a kolostoroknak menedéket adni a renhez nem tartozók számára

Róma. (MTI.) A római rádió közlése szerint a szerzetes rendek legfelsőbb egyháztörvényeszéke rendeletet adott ki, melynek értelmében szigorúan megtiltják, hogy a kolostorok vezetői bárhol a világon felvegyenek a kolostorok kötelekibe olyan személyeket, akik nem tartoznak az illető renhez, főként pedig világi szemé-

lyeket, mielőtt az egyházi hatóságok engedélyt kikérték. Vatikáni körökből származó hírek szerint ez a rendelkezés onnan ered, hogy az utóbbi időben egyre gyakrabban előfordult, hogy többé-kevésbé politikai jellegű menekültek egyes olaszországi kolostorokban kerestek menedéket.

Tozso miniszterelnök a japán-kínai közös háborúról

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: Tozso miniszterelnök a Nemzeti Kína hadüzenetének évfordulója alkalmából tartott rádióbeszédében kijelen-

tette, hogy a kínai kormány értékes szolgálatokat tett a közös háború eredményes befejezése érdekében. A kínai nép sohasem tudja elfelejteni

A PANNONIÁBAN

Reggel: kitűnő kávé, tea.
Délután: elsősorú zóna, sörözés.
Délben: ízletes ebéd, menürendszer és ala carte.

Délután: zamatos fekete és oszonnakávé.

Este: pompás vacsorák.

HAMZA JÓZSEF
és zenekara muzsikál

Eljegyzési, esküvői és társas étkezések készítését vállalja.

Dobrás János
ügyvezetőigazgató,
v. kir. udvari szakács főz

az angol és amerikai részről történt kizsákmányolást, — amely a híres opiumháborúval kezdődött. Az elmúlt világháború megtanított minket arra, hogy az angolok és amerikaiak szent fogadkozásai ellenére — győzelem esetén — kivétel nélkül egyformán bánjanak el a kis vagy gyöngy államokkal. Ezért Kína hadbalépésének első évfordulója alkalmából ünnepélyesen kijelentik, hogy továbbra is mint testvéreink harcolunk tovább a végső győzelemig.

Súlyosan megsérült a Scharnhorstot elsüllyesztő Norfolk nehéz cirkáló

Berlin. (MTI.) Az Interinf értesítése szerint a Scharnhorst elsüllyesztésében résztvevő Norfolk angol nehéz cirkáló az egyik északangol kikötőben vetett horgonyt, hogy javításkor vessen alá magát. A hajó parancsnoka kijelentette, hogy a hajót a Scharnhorst ágyúinak fedező sortűze érte. A lövedékek közül hét súlyosan eltalálta a hajót. A tűz oltása igen nehéz volt. Ezt a hírt az angol hírszolgálat is megerősíti, úgy, hogy feltehető, hogy a Norfolk sérülése hasonlíthatatlanul súlyosabb, mint eleinte az angol tengernagyi hivatal jelentése hangoztatta.

Közeledés várható Tito és Péter király között?

Lisszabon. (MTI.) Az angol híriroda jelenti Kairóból, hogy vasárnap este híre járt, hogy a kairói kormány újra megvizsgálta a jugoszláv helyzetet, ami új fordulatot jelent a mult pénteki zakütcével szemben, amikor úgy nyilatkoztak, hogy a jelen pillanatban nincs remény a Titóval való megegyezésre. Péter király egyes hírek szerint vasárnap ismét találkozott miniszterével. Politikai körök úgy vélik, hogy a jugoszláv kormány elnöke megkísérli politikájának szélesebb alapokra való helyezését, azzal, hogy beveszi a kormányba azokat a horvát és szlovén mérsékelt liberálisokat, akik jelenleg Középkeleten élnek. Mihailovics tábornok legutóbb Kairóba érkezett üzenete így hangzik: Az egész világ tudja, hogy a szerbek, horvátok és szlovének szabadságért küzdök. E népeknek a jövő-

dő szövetséges Jugoszláviában jogi egyenlőséggel tökéletes demokráciával és egyenlő igazsággal kell rendelkezniük.

Megbeszélések kezdődtek az arab világ egyesítésére

Lisszabon. (MTI.) Az angol hírszolgálati iroda jelentése szerint az egyiptomi külügyminisztériumban a libanoniak és egyiptomiak között arab egyesítésre irányuló megbeszélések kezdődtek.

Mersinából jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Az egyiptomi miniszterelnök Saudi-Arábiából való visszatérése után nyilatkozott a sajtónak. Kiemelte, hogy Ibn Saud királlyal részletes megbeszélést folytatott Arabia egységének kérdéséről. Hangoztatta, hogy az elmúlt esztendőben, az arab politikusok körében különösen nagy érdeklődést tapasztalt a közös arab ügy iránt.

Lisszabon. (MTI.) Az angol híroroda jelenti Kairóból, hogy az arab egyesítés gondolatával foglalkozó értekezleten felmerülő kérdések közül a legfontosabb a kisebbségek ügye, akik a megalapítandó szövetségben élnek majd. Középkéleti megfigyelők szerint ez a kérdés Libanon számára a legfontosabb, mert ott a keresztények némi többségben vannak a muzulmánokkal szemben. A vasárnapi kairói megbeszélésekről kiadott közlemény szerint a tanácskozás a kölcsönös bizalom baráti légkörében kezdődött.

Minden előkészület megtörtént az indiai szabadságharrra

Bangkok. (MTI.) A Német TI jelenti: Bose, a Szabad-India ideiglenes kormányának elnöke legutóbb Thaiföldi tartózkodása alatt meglátogatta a hindu önkéntesek Bangkok közelében létesített táborát, ahol az önkéntesek katonai kiképzésben részesültek. Lelkesítő beszédet mondott és méltatta áldozatra kész viselkedésüket.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A tokiói rádió jelenti: Az indiai nemzeti hadsereg burmai betörésével és a Szabad India ideiglenes kormányának Burmába érkezésével minden előkészület megtörtént az indiai szabadságharrra. Különböző jelentések szerint a britindiai hadseregben erős nyugtalanság mutatkozik. Naponta igen sok szökevény lép át az indiai határon, hogy Burmában keressen menedéket.

California kormányzója is jelölteti magát az elnökválasztáson

Amsterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat jelenti, hogy Warren, California kormányzója jelölteti magát az elnökválasztásra. Warren foglalkozására nézve ügyvéd és végigharcolta az előző világháborút. Jelenben 53 éves.

Stockholm. (MTI.) Az angol híroroda washingtoni jelentése szerint a külügyminisztérium közölte, hogy Smith vezérőrnagyot Eisenhower tábornagy szövetséges főparancsnoksága mellé vezérkari főnökké nevezték ki. Eddig a földközi tengeri szövetséges erők vezérkari főnöke volt. Azt is közölték, hogy Wilson tábornagy szombaton átvette hivatalát, mint a szövetségesek földközi-tengeri csapatainak főparancsnoka.

Dr Ravasz László a keresztény egységről

A keresztény egység kiváló munkása, P. König Kelemen holnap előadást tart a keresztény egységről. Nemcsak a katolikusok, táborában érzik át a keresztény összetartás szükségességét, hanem a keresztény egyházak egyetemes vágya ez. Erre vonatkozóan idézzük dr. Ravasz László szavait az *Erdélyi Szemle*-ből:

A keresztény egységesség gondolata kötelezőnként teszi azt is, hogy az egymástól eltávolodott, vagy egymással éppen szemben álló egyházak közeledjenek egymás felé. Mennyire mélyen gyökerezik a közeledés utáni vágy a magyar társadalomban, megmutatta egy pár komoly és meleg nyilatkozat, amelyek a magyar egyházak egységét vezetője váltott egymással a lelki egységről és együttműködéséről. Eppen az volt a baj, hogy a vágy erősebb mint a lehetőség és sokan azt hitték, hogy valamit célni tűzni ki annyi, mint már el is érni. Mindaddig, amíg a kérdés úgy van feltéve, hogy vagy az evangéliumi protestantizmus térjen vissza a katolicizmus kebelébe, vagy a katolikus kereszténység vegye át a reformáció alapelveit, az egész kérdés tökéletesen reménytelen, jámbor utópiánál nem egyéb. Ha azonban úgy van feltéve a kérdés: az egyházak közötti feszültség-

ből mennyi az indokolatlan, mennyi a felesleges; hogyan lehetne ezt a feszültséget a szembenálló fél felfogásának és helyzetének jobb megismerésével csökkenteni; miféle eszközökkel lehetne találni, amelyek az egyházak dogmatikai jellegének teljes fenntartásával, közös gyakorlati magatartást biztosítanak bizonyos közös kérdésekkel, igényekkel és fenyegetésekkel kapcsolatban; végül hogyan lehetne nemzedékünk figyelmét rendszeresen arra terelni, hogy az egész kereszténységnek közös tartalmi vonásait ismerjük meg és a történelmi fejleményeket ne csak a magunk dogmatikai álláspontjáról, hanem az illető történelmi fejlemény belső logikájából és szellemiségéből igyekezzünk megérteni: egész emberöltőkre való pozitív munkát és közzelfogható feladatot kapnánk, amelyekkel az egyházak közötti közeledés útját egyengethetnénk. És ha ezt megtéteznék azaz, hogy mind több és több ember lépne be abba az imádságközösségbe, amely a keresztény anyaszentegyház látható egységének helyreállításáért könyörög, azt hiszem, sokban hozzájárulhatnánk egy olyan légkör kialakításához, amely egy ocsódi kínos feszültségtől megszabadult és megszabadít.

Villamosan Nagyváradról Tokióba

Első pillanatra fantasztikusnak tetszik. De annakidején Vernének sem hittek kortársai. Félek, nekem is ez lesz a sorsom; ezért jelőre egyet-mást meg kell magyaráznom.

Tudjuk, a tér és idő fogalma relatív dolog. Mégis kiszámították azt is, hogy a személyvonat 8 hónap alatt érne fel a Holdba, ha éjjel-nappal megállás nélkül haladna, 300 év kellene, hogy a Napba, 700.000.000 év pedig ahhoz, hogy a sarkcsillagba jusson. Olyan bölcs tudós azonban még nem született, aki ki tudta volna számítani, hogy a Lehel-térről Óssi-telepre villamoson mennyi idő alatt ér ki az ember. Ugy látszik ez is „A jövő század regényé”-be tartozik. Pedig a váradi polgárt nem csak a kiváncsiság vezérli, mikor végre már ezt is tudni szeretné.

Nem egyszer megtörtént velem is, hogy 1/8-hor már kinn álltam a Lehel-téren. Zsebemben a bérletem. Várok, várok. Göre Gábor ideje lejárt, mikor csak az volt a fontos, hogy a bilétt meglegyen: mind türelmetlenebb leszek. De mindig az a csalafinta remény tart vissza attól, hogy gyalog induljak el. hát ha valami csudáság történik. Na, meg az hogy nagy sár van... jó cipőtalpam meg csak egy volt... Fenekellen csónkot és szellőstalpú cipőt meg tanácsos lehetőleg szárazon tartani, Várok, várok. De semmi csuda nem történik; a villamosnak se híre, se hánva. Közben kipirult arcu emberek sietnek mellettem munkahelyükre. Tudják, az idő pénz. Ezért takarékoskodni kell vele. En meg tétlenkedek, ácsorgok. Behúzott nyakkal cserélgetem lábaimat, mint Arany „Arva gölyö”-ja. De nekem semmiféle szármány nem adatott — én is köve vagyok. Az idő közben halad. Kezdek kifogni mindenből: türelemből, lábaimból, így teli időben meg a kabátomból is, mert néha majd megresz az Isten hidege.

Na, végre! De nem... Tehervonat. Csak görbebot kellene a kezébe, un-

denki ráérő, kényelmes, sziesztázó sétáját végző öregúrnak nézni. Kárörvendő fintort vet felém, majd totyok tovább.

Pár perc híja csak a 8 h-nak. Szinte hallom már principálisom feddő hangját: „Megint elkéstél!” Hát ezért kelek fel 6 h-kor, ezért ácsorgok, jázolódom, nyövöm el majd háromnegyed órán keresztül magam felhöz, hogy még ezt is megkapjam. És védekezni sem lehet. Mert jönököm bármilyen jó ember, a villamos-históriákat nem hiszi. Csak ha vele történik meg. Egyébként járnak rendszeren a villamosok.

De egyszer valóban minden a végehez ér. Kékrefagyottan — hogy nyáron is miért kék, nem tudom, — hektikusan, trüszkölve, nyögve beszédeleg a „mesésvonaton.”

Tovább már nem érdekes. Több-kevesebb késéssel megérkezem. A hallucinációból valóság lesz. Aztán jön a nap többi baja-gondja: nekem is, a villamosnak is, meg különösen a rá várakozóknak is.

Látványos, a cím csak jelkép. Azt a sok bosszúságot kívánja érzékeltetni, mellyel Óssibe utazva, tán-tán Tokióba is el lehetne jutni.

Nem kívánok senkit bántani. Ilyen gondolatok sohasem vezettek. Most meg még azt is tudom, hogy sok mindent más szemszögből kell nézni. Nem lehet új motorokat venni, az árammal takarékoskodni kell, nehéz az Óssibe tervbe vett második sínpar kiépítéséhez talpát, meg a többi anyagot beszerezni, stb. stb. Nem ezekről van szó. Az illetékesek jóindulatáról is meg vagyok győződve. De csupán ennyi mégis kevés.

Mert közel egy éve már annak, avval bíztattak, ha az első új vagy átalakított kocsi elkészül. Ősi kapja meg és kettő fog közlekedni. Nem lett belőle semmi. Azt is megígérték, hogy reggel 7h-8h és déli 12h és 14h közt, mikor legtöbben munkahelyükre sietnek, vagy onnan hazafelé tartanak, nem indítják

a tehervonatot. Csak ígéret maradt. Azt is kértük, mivel oly sokáig kell várakozni, télen meg hideg van, kapjunk egy várakozó helyiséget. Beszéd maradt.

Ha ezek csak a magam bajai lennének, szóvá se tettem volna. De az egész városról van szó. Nem mentés, hogy a bajok orvoslása nem kifizetődött. (Hát ez sem egészen biztos.) Elvégre szociális szempontok is vannak. Különösen manapság.

Geréb Árpád.

Benczur Gyula, Munkácsy Mihály, Mészöly Géza születésének százéves évfordulóját ünnepelte az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Budapestről jelentik: (MTI.) A nagy multira visszatekintő Országos Magyar Képzőművészeti Társulat január 9-én délelőtt a Műcsarnok tanácstermében tartotta meg 82—83. évi közgyűlését. A közgyűlés méltó keretek között emlékezett meg Benczur Gyula, Munkácsy Mihály és Mészöly Géza születésének századik évfordulójáról és kegyetes módon áldozott egykori nagyevű elnöke, Glattfelder Gyula esanádi érsekpüspök emlékének.

Gyógynövénybevallói tanfolyamok Kolozsvár és Marosvásárhelyen

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A földművelésügyi miniszter erdélyi kirendeltségének megbízásából a kolozsvári m. kir. gyógynövénykísérleti intézet elhatározta, hogy kellő számú jelentkező esetén gyógynövénybevallói tanfolyamot rendez, amely január 24-től 29-ig Kolozsvárott, február 14-től 19-ig Marosvásárhelyen kerül megrendezésre. A hatnapos tanfolyamokra január 15-ig lehet jelentkezni a M. Kir. Gyógynövénykísérleti Intézetnél (Kolozsvár, Monostori-út 3.). A tanfolyamok ingyenesek, de lakásról és ellátásról mindenki maga tartozik gondoskodni.

Hírek Romániából

Bukarest. (MTI.) Simionescu, a Román Akadémia elnöke, pénteken 71 éves korában Bukarestben meghalt.

Bukarest. (MTI.) A zsidó ügyek fő-kormánybiztoságának rendelete szerint zsidó férfiak és nők, korra való tekintet nélkül, nem lehetnek magánvállalatok alkalmazottai, ha nem rendelkeznek a zsidóügyek fő-kormánybiztosága által kiállított munkajog-eitványval.

Bukarest. (MTI.) Az okiráltságbeli Sihleá állomáson vasuti szerencsétlenség történt. A Sihleába Bukarestből olcsóbb bevásárlásra érkezett vasutasok, amikor vissza akartak utazni Bukarestbe, két vonat közé szorultak. A felszálni akaró vasutasok közül öt embert a befutó gyorsvonat súlyosan megsebesített. Egyik közülük kórházba való szállítás közben belehalt sérülésébe.

Bukarest. (MTI.) Az 1926—27 évben született zsidókat kötelező holtakartási munkálatokra rendelték ki. A munkaszolgálat tartama 21 nap

Kedden lesz P. König Kelemen előadása

(Nagyvárad.) Január 11-én, délután 6 órai kezdettel, a premontrei gimnázium dísztermében előadást rendez az Amerikán kongregáció.

- Műsor a következő:
1. Magyar Hiszekegy.
 2. Priori megnyitó.
 3. Mécs L.: Kóborló elődóm e. költeményét előadja dr Dévald Lászlóné amerikánás nagyasszony.
 4. P. König Kelemen O. f. M.: az Egység útja alapító szerkesztője: „A keresztény egység problematikája” címen tart előadást.
 5. Az állami tanítóképző intézet énekara énekel. Lnkács László tanár vezetésével.
 6. A priorissa zárószavai.
 7. Szózat, éneklés a közönség.

Január 16 án szerepelnek Nagyváradon a debreceni írók

Közöltük, hogy a Szigligeti Társaság elnökségének meghívására Nagyváradra látogatnak el a debreceni Csokonai Kör írói és művészei, hogy bemutassák a kálvinista Róma szellemiségét. Nagyvárad közönsége örömmel várja a szomszéd város íróit, hiszen a két város közötti vetélkedés hosszú évtizedekre nyulik vissza. Várad volt az áldozat városa, az ősi református iskola Debrecenben fejlődött főiskolává. Irodalomban azonban Nagyvárad megőrizte a vezetést, a köröpartai Párizs íróinak működésére állandóan figyeltek a fővárosi irodalmi körök is.

A megszállás idején szellemileg is megsegényedett Nagyvárad, íróinak nagyrésze a trianoni országgrézbe távozott, de még így is jelentős vetélkedés folyt a két város között. A megszállás alatt a két város kölcsönös kapcsolatait nem építette ki, csak most lesz alkalomunk személynesen is köszönteni és megismerni Debrecen íróit és művészeit, amikor január 16-án irodalmi matiné keretében szerepelnek a Református Kulturpalota dísztermében.

Tudnivaló, hogy a debreceni írók váradai szereplése a közönség körében igen nagy érdeklődést váltott ki, a Szigligeti Társaság elnöksége módot kíván nyújtani az érdeklődőknek helyiik biztosítására és ezért helyiiket kedd reggeltől lehet biztosítani az Idegenforgalmi Hivatalban.

A debreceni írók matinéjának műsorát legközelebb közöljük.

Tűzharcos avatás

(Nagyvárad.) Vasárnap délután fél 12 órakor ünnepélyes tűzharcos avatást tartottak a Tűzharcos Székházban. Ez alkalommal 36 régi világháborús és 12 új világháborús tűzharcost avattak fel ünnepélyes formák között.

Az avatást Vitan Zoltán vezetését végezte, összetartásra figyelmeztetve az új tagokat azzal a jelszóval, hogy egy mindenkiért, mindenki egyért.

Házat, birtokot, szőlőt
eladni, venni
Kér. keresse fel
PRÁGER ügyvédséget
Teleki-utca 38. szám

Hatvan éve halt meg a biológiai kutatás legnagyobb törvényhozója

Január hatodikán volt hatvan éve, hogy súlyos szenvedések után lehunyta szemét örök pihenőre a brünni ágostonrendi kolostor prelátusa, Mendel Gergely. Akkor még nem gondolt arra a tudományos világ sem, hogy a csendben elszenderült egyszerű szerzetesnek a világ zajától elvonult munkássága milyen nagy forradalmat idéz elő a természet-tudományok fejlődésében és a gyakorlati élet útjain is.

Halálának hatvan éves fordulóján Brünn város vezetősége a nemzeti szocialista körzetvezető részvételével egyszerű ünnepséget rendezett a brünni Mendel szobor előtt a szónokok kifejezték a német nép halálját a német nép nagy fia iránt, aki ismeretlenül halt meg, de munkássága kiemelte őt az ismeretlenség homályából. Megemlékeztek a szónokok arról, hogy kutatásai lehetővé tették a német föld gazdaságosabb kihasználását és tudományos munkássága alapozta meg a német vér tisztaságáért indított küzdelmet.

Mendel János 1822 július 22-én született Heizenorfban, Morvaország határvidékén. A Gergely nevet 1843-ban vette fel, amikor a brünni ágostonrendi kolostorba lépett. Egyszerű paraszt szülők gyermeke volt. A gimnáziumi tanulmányait Troppanban, majd szülei tönkremenetele után Olmützben végezte. Saját magának kell önmagáról gon-

doskodnia, betegséggel is küzdött, de azért sikerrel elvégzi középiskoláit. Ezek elvégzése után Óbrünn ágostonrendi kolostorába véteti fel magát. Ez a kolostor akkoriban az országgréz kulturális életének középpontja volt, sok kiváló szerzetes működött itt, akik a tudományos és közéletben nagy szerepet vittek. 1847-ben áldozópap lett, majd Znaimba küldték helyettes tanárnak. Erdekes iróniája az életnek, hogy 1850-ben megkísérli a tanárvizsga megszerzését, azonban természetrajzi írásbeli dolgozata nem sikerül. Később Brünnbe kerül a technikai iskola természetrajzi tanszékére helyettes tanárnak és ismét beiratkozik az egyetemre, hogy tanári oklevelet szerezzen azonban sehol sem olvasunk róla, hogy letette volna vizsgáit. Ugy látszik, hogy 1856-ban ismét próbálkozott, de ez a vizsga is halál útjára vitt. A bécsi vizsgán állítólag a botanikus tanárral tüzött össze és ekkor határozta el, hogy a híressé vált keresztjezi kísérleteit megindítja. Tizenöt évig ezekben a kutatásokban lelte örömeit és erre fordította minden gondját. De azért továbbra is csak helyettes tanár maradt mindaddig, amíg a rend prelátusi méltóságát el nem nyerte.

Mendel jelentősége abban van, hogy ő fedezte fel a nagy örökléstudományi alaptörvények minden élőlényre egy-

aránt érvényes voltát. Előtte is végeztek már örökléstudományi kísérleteket, de Mendel vitt határozott célszerűséget a kísérletekbe s kikapcsolta az első kísérletek hibáit.

Ezzel az eljárásával sikerült olyan törvényeket alkotnia, amelyek átalakították az örökléstudományt és amelyekre fel lehetett építeni a biológia mai hatalmas épületét. Kutatásainak sikerét azonban nem érte meg. Felfedezéseinek elő közlése a jelentéktelen brünni folyóiratban meglehetősen ismeretlen maradt. Csak később fedezték fel nagy értékét. Korábban ugyanis a származésméletek s különösen a Darwinizmus foglalta le a tudományos világ érdeklődését. Darwin elméletében Mendel több hibát fedezett fel, ezeket akarta pótolni örökléstudományi kutatásaival. Mendel törvényei valóban súlyos sebet ejtettek Darwin elméletén. A nagy, de szerény tudós 1884 január 6-án halt meg súlyos veséjében.

Most volt tehát hatvan éve, hogy elköltözött az élők sorából. Ez sugallta nekünk, hogy megemlékezzünk a nagy tudósról, jámbor szerzetesről, akit a legnagyobb természetűek, Correns, De Vries, Bateson, Johanssen, Baur, Morgan és még egész nagy sora az örökléstudomány mestereinek, a biológiai kutatás legnagyobb törvényhozójának tart.

Dr. Virág Jeromos.

Patzkó Elemér képviselő beszámolót tartott Ermihályfalván

Vasárnap délelőtt nagyválasztmányi ülést tartott Ermihályfalván az Erdélyi Párt ottani tagozata Tóth István elnököle mellett. Az új évben ez volt az első értekezlete a Párt ottani tagozatának s ez alkalomból megjelent kerületében dr Patzkó Elemér országgyűlési képviselő, hogy tájékoztassa a lakosságot a Párt munkájáról, az időszerű kül- és belpolitikai kérdésekről, valamint azokról a közérdekű ügyekről, amelyekben az illetékes miniszteriumokban közbenjár.

Dr Patzkó Elemér képviselőt elkiértte ermihályfalvai útjára a pártközpont részéről Daróczy Kiss Lajos vármegyei főtitkár, Bodáts Gyula titkár, a Munkakamara főtitkára, a Nemzeti Munkaközpont részéről pedig Lendvay Sándor alelnök, Nagyvárad város most kinevezett törvényhatósági bizottsági tagja.

Délelőtt istentiszteleten vettek részt a képviselő és kísérete, majd a Gazdakör helyiségébe vonultak, ahol több százan vettek részt az értekezleten. Ott voltak az egyházak és a polgári hatóságok képviselői mellett a község iparos, kereskedő és gazdatársadalmának tagjai. A Hiszekegy elnök köszöntötte a megjelenteket, dr Patzkó Elemér képviselőt.

Lelkes ünneplés közben kezdte meg részletes beszámolóját dr Patzkó Elemér országgyűlési képviselő. Ismertette a jelenlegi külpolitikai helyzetet, a frontok eseményeit, azt az idegháborút, amellyel az ellenséges hatalmak szeretnék a belső frontok biztonságát meglazítani s leszögezte a magyar álláspontot.

A külpolitikai helyzetnek is-

mertetéséről a belpolitikai helyzet ismertetésére tért át s beszámolt a parlament munkásságáról, kiemelve az erdélyi párti képviselők tevékenységét, felszólalásait, amelyekben a legelőtöbb magyar kérdéseket tárták a kormányzat elé.

— A magyar kormány kül- és belpolitikai irányvonala egyetlen szóban foglalható össze — mondotta — mi magyar politikát követünk. Nem nézünk sem jobbra, sem balra, csak a magyar célokat látjuk és azok megvalósításáért dolgozunk, küzdünk s ha kell fegyvert fogunk mindnyájan.

Beszéde további során azt hangoztatta, hogy az új magyar jövő alapja a közösségi gondolat minden vonalon való érvényesítése kell legyen. Ezt a gondolatot, amelyet nálunk megszűnt területen élőknel az idegen elnyomatást, az állandó veszély nyomása termelt ki, akarjuk az egész magyar életben uralkodóvá tenni. Kitért a gazdasági kérdésre is és kijelentette, hogy Szász közéleti miniszter a panaszok orvoslását megígérte és kilátásba helyezte, hogy június 1-vel a jelenlegi rendszer megszüntetésével visszatérnek a szabadkereskedelemlre. Nagy örömet és megnyugvást váltott ki az a bejelentése is, hogy rövidesen megkezdik az ermihályfalva—tasnádi vasútvonal építését.

Végül, mint a szebb magyar jövő és a biztos magyar élet zálogát az összetartást, a hitet és a fegyelmet jelöltte meg, kitartásra buzdítva hallgatóit.

A képviselő beszámolója után Lendvay Sándor emelkedett szólásra, aki a nemzeti érzelmi munkásság

névében jelentette ki, hogy a munkásságot nem lehet többé a nemzeti társadalom és a nemzeti érdekek len igazni és velük a belső frontot megbontani. Bodáts Gyula határozó szavai után Daróczy Kiss Lajos főtitkár pártszervezési kérdésekről és időszerű problémákról beszélt. Dr Andrassy Ernő nagy tetszéssel fogadott szavai után Berényi Sándor főjegyző köszöntö meg a képviselő eddigi munkásságát és kérte további támogatását, hogy a lakosság és a község jogos kéréseinek szószólója legyen. Többek felszólalása után, amelyekben panaszokat tártak a képviselő elé, a Himnusz eléneklésével ért véget a lelkes hangulatú ülés.

Legközelebb január hó 23-án Er tarcsón és Gálospetriben tart beszámolót dr Patzkó Elemér képviselő.

Kedden este 6 órakor összválasztmányi ülést tart a Nemzeti Munka- központ

(Nagyvárad.) A Nemzeti Munkaközpont elnöksége f. hó 11-én, kedden estére hívta össze a havi összehívott ülést, amelyre hivatalosak az összes üzemi, gyári és NEMK munkásmegbizottak, valamint a szakmai csoportok vezetőségi tagjai. Az ülésen a munkásságot érintő kérdések lesznek napirenden.

Hirdesse a Magyar Lapokban

A város egyheti népmozgalma

SZÜLETÉSEK:

Steiger István kereskedő segéd leánya Mária, Goldstein Imre fehérnemű készítő leánya Veronika, Tapanucz János földműves leánya Eleonóra, Hevesi József fuvaros fia István, Turkus Lajos cipészsegéd leánya Katalin, Balogh János timársegéd leánya Mária, Fleisz Tibor asztalossegéd leánya Augyalka, Kreindler Áron könyvkötő fia Tibor, Karácsony István gyári munkás leánya Gizella, Medgyesi Bálint gépész leánya Irén, Pethő József posta segéd ellenőr leánya Éva, Balázs Gergely tanár leánya Anna, Hankó Pál MÁV mozdonyvezető fia Jenő, Simoka Miklós csizmadia mester leánya Ilona, Steinmetz Mór hitoktató fia Ervin, Szabó Dezső földműves fia Ödön, dr. Veress András orvos fia András, Király András m. kir. rendőr leánya Erzsébet, Szentpéteri Árpád gépkecsivező fia János, Bodnár Miklós napszámos fia Barna, Simon István napszámos leánya Mária, Kiss János távirtdaszerező fia János, Györki Imre rendőrségi altiszt fia Ottó, dr. Páris Vilmos városi tiszt ügyész leánya Mária, Szilágyi Sándor napszámos leánya Magdolna, Várpalotai Ferenc tűzér törzsrörmester fia Ferenc, Kovács Gyula gimn. tanár fia Imre, Schuller Jenő jegyző fia András, Vajda Sándor MÁV esztergályos leánya Anna, Török György kereskedősegéd fia György, Párczer Ferenc kereskedő leánya Juliánna, Elkan Károly városi műszaki tiszt leánya Gizella, Timár József MÁV fűtő fia József, Mózes Kálmán gyári munkás fia Károly, Köteles Árpád kőműves segéd leánya Piroška, Bácskai György községi irnok fia Géza, Sztójánov Dömötör konyha kertész fia István, Lasancz Jenő magántisztviselő leánya Klára, Simon Lajos községi páztor fia László, Kovács István kőműves segéd leánya Zsuzsánna, Kovács Sándor fodrászsegéd fia Gábor, Toldi István napszámos leánya Mária, Tóth Lajos MÁV kocsirendező leánya Ibolya, Sereghy Sándor magántisztviselő fia Lehel, Pap András hentessegéd fia Gyula, Weisz Hermann napszámos fia István, Révész János m. kir. eszdőr tisztlyettes leánya Ilona, Buchvald Géza könyvelő fia Ödön, Bereczki Imre cipészsegéd fia János, Ruszu Viktor tanár fia Mirel.

HÁZASSÁGOK:

Balási József molnárségéd és Szakál Margit, Benke István lakatos segéd és Szöcs Anna, L. Orbán Béla cipézmester és Varga Margit, Varga Károly t. sz. szakaszvezető és Szűcs Mária, Széll József kirakat takarító vállalkozó és Filip Erzsébet, Kerégyártó János m. kir. állami altiszt és Kondor Margit, Kocsis Béla cipészsegéd és Sal Mária, nemes várbogyai és nagymádi Bogyay Pál m. kir. huszárszázados és nemes Hlatky Zsuzsánna, dr. Salamon Pál orvos és Gombos Éva.

HALÁLOZÁSOK:

Özv. Lázár Adolfné, szül. Weisz Eszter 72 éves, B. Kakóczy János 27

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

éves, Nagy Lajos 3 hetes, Módi Erzsébet 1 hónapos, Kádár János 74 éves, ifj. Kovács Károly 22 éves, Treuer Emma 42 éves, Rossier Ilona 2 hónapos, Gerda András 43 éves, Cs. Tóth Rozália 22 éves, Lajos Erzsébet 81 éves, Jerúye Gábor 54 éves, Kovács Margit 4 éves, Pap István 2 hónapos, Sass János 24 éves, Dávidovics József 56 éves, Gyémánt Sándor 60 éves, Szegedi Gáborné, Fazekas Sára 49 éves, Mihályi Valéria 18 éves, Kimpán Tivadar 67 éves, Lakatos Mária 78 éves, Ráduly Péterné, Kreznerits Piroška 75 éves, Kovács Gyula 75 éves, öz. Denderle József-

Féltürodében Székely étterem

egész télen át nyitva
Hideg és meleg ételek, kitűnő borok

Telefon: 21-63

Székely Máttyás bérlő

né, Deák Emma 77 éves, Weber Vilmos 63 éves, Fakó Mihály 79 éves, Opre József 60 éves, Balázs Ella 10 hónapos, Weisz József 87 éves, Tapanucz János 55 éves, Szabó Endre 6 hónapos, Erdi Livius 4 éves, Soós Ilona 1 hónapos, öz. Vass Zoltánné, Szabó Etelka 67 éves, Miklós István 1 éves.

Dr Liteczky Lajos szemléje a Tűzharcos Székházban

(Nagyvárad.) Dr Liteczky Lajos, a Tűzharcos Szövetség országos kivonulási osztályparancsnoka vasárnap délután 6 órakor ünnepélyes szemlélet tartott a nagyváradai főcsoport felett, a Tűzharcos Székházban.

A zártrendű táborozás az Erdélyi induló hangja mellett vette kezdetét, majd a teremben felsorakozott mintegy 400 tűzharcos élvonala előtt megjelent a kivonulási osztályparancsnok, akit Bodó Albert törzsszázad parancsnok fogadott.

Az üdvözlő beszédet Vitán Zoltán vezetőbiztost mondotta, kiemelve a kivonulási osztályparancsnok érdemeit, megköszönve a látogatást.

Dr Liteczky válaszában rendre,

fegyelmre és a mai soradöntő idők nehézségeire figyelmeztette a tűzharcosokat, megemlítve a célkitűzést, amely Isten, Haza és Bajtársiaság szellemében minden körülmények között legszentebb kötelesség.

A lelkeshangú beszédet Vitán Zoltán vezetőbiztost közzönte meg kijelentve, hogy a nagyváradai főcsoport eddig is, ezután is ebben a szellemben él és a rend. fegyelm érdekében mindig eleget tesznek, mert ez a legmagasztosabb kötelesség a hazával szemben.

Ezután megtartották az ünnepélyes szemlélet, melyet azután, este 8 órakor egytál ételles vacsora követte.

Magyarország 112.000 kereskedőjének több mint fele élelmezési cikkekkel kereskedik

A Magyar Statisztikai Szemlében Szalay Zoltán dr nemrégiben dolgozta fel a legutolsó népszámlálással kapcsolatban végrehajtott külön kereskedőszámlálás adatait. Miután hasonló természetű adatgyűjtés, legalább is ebben a terjedelemben nálunk még nem volt, érhető, hogy gazdaságpolitikánk igen nagy figyelmet szentel ezeknek az adatoknak.

Igen örövendetesnek tűnt fel magának a kereskedelemnek az erősödése, ami ezekből a számokból kiderül, már akkor is, ha azokat az előző népszámlálások általános adataival vetjük egybe. A kereskedelem fejlődése mindig kísérője a gazdasági élet izmosodásának és egész különös jele a nemzetek gazdasági rátermettségének. Különös megnyugvással látta gazdaságpolitikánk azt, hogy amidőn az utolsó évtized már a hazai kereskedelem új orientálódásának mérvében telt el, a fokozatosan visszaszoruló zsidóság helyét nemesek pótolták, hanem a kereskedelemnek legalább is a személylétszámát növelték az ide bekapcsolódó új elemek.

A kereskedők számlálásának eredménye az, hogy Magyarországon 105.310 kereskedő és 6.627 kereskedelmi vállalat működik, vagyis a kereskedések száma összesen mindössze hárommal marad el a 112.000 mögött. A legnépesebb ágazat ebből az élelmezés és élvezeti cikkekkel való kereskedés, mert itt kerekben 59.900 üzletet számláltak meg, ami 53,5 százaléka a teljes számnak. Meg érdeke-

sebb az, hogy a jogi személyek által üzemeltetett kereskedelmi vállalkozásoknak 70,3 százaléka választotta működésének területétül ezt az ágazatot. Ez amennyiben meglepő, hogy ebben a csoportban általában az átlagosnál kisebbek az üzletek és maguk a jogi személyek is jóval kisebbek ebben az ágazatban, mint a többiekben. A forgalomra vonatkozó adatok valamivel nagyobbban mutatják a közöttük levő különbséget, mert a kereskedők évi összes forgalmukat átlag 17.800 pengőben adták meg, az ezen területen dolgozó jogi személyek 103.900 pengős forgalmával szemben. Eszerint tehát a jogi személyek körülbelül hatszor annyit forgalmat bonyolítanak le, mint a természetes személyek. Csakhogy ezek az adatok megint csak ennek a kereskedelmi ágazatnak nagyon is szerény voltát mutatják, mert nincs egyetlenegy olyan kereskedelmi ágazat sem, amelyben az átlagos forgalom ilyen kicsiny volna.

Az a csaknem 60.000 kereskedő, aki valóságos kereskedőképpen az országnak vásárló közönségét élelmezési és élvezeti cikkekkel látja el, összesen mintegy 73.000 alkalmazottat foglalkoztat, tehát mindössze körülbelül 133.000 ember él meg abból, hogy egy majdnem 15 millió ország élelmezés és élvezeti cikkekkel forgalmat bonyolított.

A hazai kereskedések sorában, éppen úgy, mint valóságban mindenütt másutt is az üzletek és forgalom tekintetében első helyen az áruházak

állanak. A kereskedőszámlálás összesen tíz kereskedőt és ugyanannyi jogi személyt talált ebben a csoportban. A nagy áruházak tulajdonosi átlag 110 alkalmazottat foglalkoztatnak, a hasonló üzletágakban dolgozó vállalatok pedig ennek alig a kétszeresét, 233 alkalmazottat. A nagy áruházak kereskedői évente 2,3 millió pengőt forgalmaznak, a jogi személyek hasonló vállalatok pedig 3,7 milliót. Összesen 3,4 dolgozó foglalkozik a nagy áruházak teendőinek végzésével és forgalmuk kerekben 60 millió pengőt ért el.

A kereskedelmi ágazatok között fontosság tekintetében második helyen a textilkereskedelem áll. Ennek valamennyi ágazatát együttvéve, tehát a fonó- és szövőipar cikkeit, valamint a ruházati ipar gyártmányainak teljes körét, csaknem 14.000 kereskedőt találunk 36.000 alkalmazottal és 1,25 milliárd pengőt tevő forgalommal. Itt a kereskedők átlag 2,3 alkalmazottal dolgoznak és évi forgalmuk évi 64.000 pengő. Igen jelentékeny az állatokkal, valamint a terményekkel való kereskedés is, ami megfelel az ország östermelő jellegének. Itt 12.272 üzletet irtak össze, az alkalmazottak száma nem nagy, sőt még kisebb, mint az élelmezési csoportban, mert a kereskedők alkalmazottainak száma nem érte el egészen saját számukat, viszont a vállalatok átlaga meglehetősen nagy és 7,4 átlagos alkalmazottjaikkal meghaladják az országos átlagot, 703.000 pengős átlagos forgalmuk pedig csaknem a háromszorosa annak a forgalomnak, amit a jogi személyek birtokában levő kereskedések országos átlagban lebonyolítanak.

A hazai kereskedelemnek igen tekintélyes ága a vas- és fémáru iparral való foglalkozás, amiről a statisztika a háztartási eszközökkel, műszerekkel és hangszerekkel való kereskedést is hozzávetette. Csaknem ötezer kereskedő, mintegy 16.000 alkalmazottal félmilliárd pengős forgalmat bonyolít le itt egy év alatt. Ebben az ágazatban a jogi személyek szerepe igen nagy, nem annyira számuk, mint jelentőségük tekintetében. Alkalmazottaik száma átlag 15 fő és átlagforgalmuk tizenkétszerese annak, amit a csoportban dolgozó kereskedők elérnek. A fakeskedők, akik egyuttal építkezési anyagokkal is foglalkoznak, számban meghaladják az előbbi csoportot, de forgalmukkal elmaradnak mögötte. 6.541 üzlet 14.062 alkalmazottal csaknem 400 milliónyi pengőt forgatott meg az év folyamán.

Végeredményben a 112.000 üzlet és a 190.000 alkalmazott 5,1 milliárd pengőnyi forgalmat ért el a számlálás évében. Egrebként véve ez a forgalom nem halvány, mert hiszen még 50.000 pengőt sem ér el átlagosan. Ez pedig azt mutatja, hogy a hazai kereskedelem fejlődésére még meglehetősen nagy tér kínálkozik.

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 3 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Kinevezések a gazdasági felügyelőségénél

A m. kir. földművelésügyi miniszter a biharvármegyei m. kir. gazdasági felügyelőség tiszti létszámában:

Dr. Lakatos Tibor, Lahocinsky Viktor m. kir. gazdasági felügyelőket VII. fiz. osztályba sorolt m. kir. gazdasági felügyelőkké.

Greiner Gyula, Miklóssy Gyula, Kelemen István m. kir. gazd. felügyelőket VIII. fiz. osztályba sorolt m. kir. gazd. felügyelőkké.

Hesz István, Horváth Dező m. kir. gazd. segédfelügyelőket IX. fiz. osztályba sorolt m. kir. gazd. munkautyú felügyelővé.

Bokor István okl. gazdát, örmihályfalvai lakost a X. fiz. osztályba ideiglenes minőségben m. kir. gazd. segédfelügyelővé kinevezte.

Segédhivatali személyzet létszámában Lipeckzy Edith s. hiv. tisztviselőt díjnokká kinevezte.

A Kormányzó Ur Öföméltósága Bauer Károly VIII. fiz. osztályba sorolt m. kir. gazd. felügyelőnek a VII. fiz. osztály jellegét adományozta.

Miklóssy Gyula gazdasági felügyelő két fiának kinevezése. Nagyvárad, jan. 10. A közelmulthán neveztek ki Miklóssy Kálmán mezőgazdasági segédintézőt mezőgazdasági segédtitkárrá, aki egyúttal a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara biharvármegyei kirendeltségének a vezetője. Miklóssy István képesített gazdát pedig a helügyminiszter rendelkezése alá tartozó orosz gazdaságba segéd-tisztnek neveztek ki.

ELŐLEPTETÉSEK A NAGYVÁRADI RENDŐRSÉGEN. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy dr. Kajdy Lajos nagyváradai címzetes rendőrtanácsost a VII. fizetési osztályba valóságos rendőrtanácsosá a helügyminiszter kinevezte. Ugyancsak kinevezte a helügyminiszter Németh Lajos rendőrfőtörzsermeestert detektívnek, Tompa József rendőrdíjnokot pedig kezelővé léptette elő.

Előleptetések a MÁV-nál. A MÁV elnöke a főiskolás tisztviselők státusában Balogh József főmérnök-fűtőház-főnöknek a műszaki tanácsosi címet és a MÁV-rendszerű V. fizetési osztály jellegét, az érettségizett tisztviselők státusában Erdélyi Zoltán főintéző-forgalmifőnöknek a felügyelői címet és az V. fizetési osztály jellegét adományozta. Beviz József és Benkó István tiszteket főosztékké, a tisztviselői képesítő vizsgát tett tisztviselők státusában pedig Kalotaj Béla és Györgypál Gábor hivatalnokokat ellenőrökké kinevezte. Ezekon kívül még számos segéd-tiszt és altiszt nyert kinevezést.

KINEVEZÉS AZ OTINÁL. Dr. Török Andor orvos-segédfogalmazót a IX. fizetési osztályba orvosfogalmazóvá neveztek.

KINEVEZÉSEK A PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁGNÁL. A nagyváradai pénzügyigazgató Gal Lajos ttf. pénzügyi fővizgatót végleges minőségű pénzügyi szemlézővé, Kincses Imre és Karda Kázmér pénzügyi II. oszt. vizgatót pedig ideiglenes minőségű pénzügyi I. oszt. vizgatóvá nevezte ki.

Kinevezések a postánál. A MTI jelenti: A Kormányzó Ur a m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter előterjesztésére a posta személyzeti létszámában dr. Forster Károly budapesti és dr. Rátz Alfonz budapesti postafőigazgatókat, postavezérigazgatóhelyettesekké nevezte ki. Egyedy Andor posta műszaki főigazgatónak a Kormányzó Ur a postavezérigazgatói címet és jellegét adományozta.

KINEVEZÉS AZ ERDŐMÉRŐNKI KARBAN. A földművelésügyi miniszter a magyar királyi erdőmérnökök személyzeti létszámában Jász Károly m. kir. erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott magyar királyi főerdőmérnököt magyar királyi erdőtanácsosává nevezte ki.

KINEVEZÉSEK AZ ÁLLAMÉPÍTÉSZETI HIVATALNÁL. A Hivatalos Lap január 8-i száma szerint az államépítészeti hivatalnál Várfalvi Mihály (Nagyvárad) és Moldován Lajos (Nagyvárad) műszaki rajzolókat műszaki gyakornokokká, Csintár Imre számadásvezetőt pedig irodai segéd-tisztévé neveztek ki.

Eredeti szesz és

kisüsti gyümölcs-pálinkák

Eladás nagyban és kicsinyben kizárólag viszonteladók részére

Vitéz Sulyok Lajos Géza

szesz-, gyümölcs-pálinka és égetett szesz-sitalok nagykereskedése
 Nagyvárad, Kapucinus-u. 1. Telefon: 21-16

Braziliát is elérte a náthaláz járvány. Madridból jelentik: MTI A Német TI jelenti: A náthaláz járvány most már Braziliát is elérte, ahol különösen Rio de Janeiróban gyorsan terjed. Bár erélyes intézkedéseket léptette életbe elfojtására.

KOSZORUMEGVÁLTÁS. Özv. Oláh Sándorné elhunyt alkalmából Tóth József koszorúmegváltás címén 20 pengőt adományozott a hadiárvak javára.

Clevelandban meghalt Lítvánia menekült elnöke. Stockholmból jelentik: (MTI) Az angol híriroda newyorki jelentése szerint Smetona, Lítvánia menekült elnöke Clevelandban a lakásán kitört tűz áldozata lett.

Jeruzsálem brit kormányzója meghalt. Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A palesztinai lapok jelentése szerint Bailay jeruzsálemi brit kormányzó meghalt. 1918 óta volt jeruzsálemi kormányzó.

Vanderbilt William 65 éves korában meghalt. Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Vanderbilt William, az ismert amerikai sokszoros milliomas, newyorki jelentés szerint Newyorkban 65 éves korában meghalt.

Ol gyönyörű szerelem története!

Mesék a szerelemről

Főszerepben: Jávör, Sárdy, Bordy Bella, Pethes
 Zene: Schubert, Vecsey, Millöcker, Zeller
 Bemutató hétfőn az APOLLO-ban

Lelkészek félárú vasúti jegye. Havonta félárú vasúti igazolványt kérhetnek a lelkeszek a kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán. A helytelen kérés a Kereskedelemügyi miniszterium kedvezményes jegyosztályához adandó be 2 pengős okmánybélyeg csatolása mellett. Az útirány lehet „állomástól állomásig, vagy „országhatártól országhatárig”.

RENDŐRI HIREK. Varga Endre körorstárjani lakos jelentette a rendőrségen, hogy egy nagyváradai vendéglőben megismerkedett Szabó Lajosné nevű asszonnyal, aki kilopta zsebéből 160 pengőt tartalmazó pénztárcáját. Szabó Lajosné a rendőrség a pénzt hiány nélkül megtalálta. — Jámbor Jánosné nagyváradai kötelgyártó neje jelentette a rendőrségen, hogy egy fiatalkoru kifutó lakásáról 12 pár férfi harinyát ellopt. A fu a rendőrségen beismerte a lopást. Elmondta, hogy a harinyákat a derekára kötve lopta el. Mindkét esetben megindult az eljárás.

Szoigálatos gyógyszerárak:

- II. CSOPORT:**
- ARANYAS gyógyszerár, Szt László tér 6. (M. Kaja E.) 25-74.
 - FEHER KERESZT gyógyszerár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.
 - SENT LASZLO gyógyszerár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs L.) 19-29.
 - MEGVALTO gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

PK. 2516-1943. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY

Szűcs Lajos margittai ügyvéd által képviselt Király György javára 2590 P. löke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől 1943. évi szept. hó 4-én lefoglalt 2340 P-re becsült ingóságokra a margittai kir. bíróság fenti sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak Szunyogd község 24. sz. alatti leendő megtartására határidőül 1944. évi január hó 11. napjának délutáni 2 órája tűzettek ki, amikor a bíróság lefoglalt pálinkafőző berendezés eszmei fele részét s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőknek, de legalább a becsár kétharmad részéért, készpénzfizetés mellett el fogom adni.

Margitta, 1943. évi december hó 15. napján.

Zsigmond Géza,
 kir. bír. végrehajtó.

Úszinte mozikeitika

Fruska

— Bemutató a Bálvárosi mozgóban —

Nem azonos Dario Nicodemi „Taccokó”-jával. Eredeti regény alapján készült olasz filmvígjáték németnyelvű változata, jórészt olasz filmszínészekkel a főszerepekben.

Kamaszosan fiús taccokó-típus (Lília Silvi) ritka merészséggel és akaraterevel megszökik vőlegénye elől, aki bankár apjának terve szerint került mellé. Ez a vőlegény már öreg mumia minden szeretetre méltó vonás nélkül. A szökött menyasszony azonban hírhedt kékszakáll hatalmába kerül. A kékszakáll (Hans Stüwe) éppen ebben az időben ábrándult ki a nőkből, sőt minden nővel szemben határtalan osömört érez. A szökött menyasszonynak ezért sokat kell szenvednie, míg egy hajtóeres meg nem puhítja társát és mindketten magukba szállva új életet kezdenek egymás mellett.

Lília Silvi taccokóalakítása kimagasló; a film, amelynek központja ez a temperamentumos fiatal olasz filmszínésznő, egészen újrendszertűen szórakoztat. Nem minden tanulság nélkül.

Olasz Péter dr.

Réaltalia a
 keresztlény ipart

SPORT

Teljes lendülettel megindult Várad jégisportja

Teljes gözzel megindult Nagyvárad korcsolya-sportja. Mintha mindenki pótolni akarná a mulasztottakat, a hosszúra nyúlt lágy idő után beköszöntött hideggel előkerültek a korcsolyák s hangos izgalommal tudulnak jégisport kedvelőink a megnyílt pályák felé. Négy évestől felfelé a jó középkorig minden korosztály képviselteti magát. Fiúk, lányok, diákok, leventék, katonák tarka serege nyüzsg a tükörsíma jégen.

Hatalmas plakátok hirdetik a NAC—NSE—MAV sportegyesületek közös rendezésében létesített korcsolyapályák működését. Pénteken még csak a Muzeum-kerti pályák nyíltak meg, ma már a szemben lévő MAV pálya is rendelkezésre áll. De szükséges is, mert a jégkorongozók és a műkorcsolyázók edzésének megkezdésével egy pálya erre a célra lesz szükséges, hogy az igen gazdag műsoru téli időnyre megfelelően előkészülhessenek.

Feltűnik, hogy az idén igen sok 4—5 éves kis gyermek is próbálkozik a korcsolya tudományával. Természetesen anyai felügyelet alatt bukdacsolnak, esetlenek - botlanak ezek az aranyos kis apróságok.

Egy pirossapkás kislíut a mamája gallérijánál fogva szinte a levegőben tart, hogy el ne essen. Am a jég nem irtalmas senki iránt és egyszer a mama lába alól is kiszalad s mind a kettőn elterülnek.

De kint van néhány labdarúgó is. Sárvári, Vécsei, Perényi hódolnak szorgalmasan a korcsolya sportnak. Most látszik meg, milyen népszerűek ezek a fiúk, állandóan fiatal srácokkal vannak körülvéve, minden mozdulatukat, szavukat figyelik a kis szurkolók.

De nézhetik is, mert Sárvári nemcsak a csapat tengelyében, hanem a jégpályán is megállja a helyét. Nyol-

casai, hurokhármasai és S fordulatai is szinte mintaszerűek. Dolfi pörgésben, kadettugrásban és váltóhármasban jeleskedik. Perényi Józsa azonban még csak kezdő a jégen, egyelőre csak az alapfigurákkal bajlódik, de ahogy ismerjük ezt a mozgékony fiút, könnyen behozhatják még társait.

Beszélggettünk Szolnay Sándorral, a jégpályák intézőjével és a következő felvilágosítást kaptuk az idei korcsolya időnyről:

— Azért, hogy a mostoha idő miatt később kezdhettük is a korcsolyázást, az átlagos forgalom nem lesz kisebb, mint a múlt években. Sőt, amilyen lendülettel indult a szezon, számszerűleg sokkal nagyobb látogatottságra számíthatunk. Ennek ugyan megvan az oka is, mert az idén igen gazdag műsorról töltjük ki a télisport időnyét. Hogy egyebet ne említsek, január 22. és 23-án országos műkorcsolyázó versenyt rendez a NAC, amilyen még nem volt Nagyváradon, ezt pedig érthetően az egész város nagy izgalommal várja.

Király Ede és Botond Györgyi Magyarország műkorcsolyázó bajnokai

Vasárnap bonyolították le Budapest Magyarországi 1943 évi műkorcsolyázó versenyének második részét, a szabadon választott gyakorlatokat, valamint a páros bajnokságokat. A férfiak versenyében bajnok lett Király Ede hat helyezési számmal 434,81 ponttal. 2-ik dr Kállay Kristóf, 3-ik dr Csepela György.

A hölgyversenyben bajnok Botond Györgyi öt helyezési számmal 391,22 ponttal, 2-ik Saáry Éva, 3-ik Saáry Marika, 4-ik Kékesi Andrea.

A páros versenyben bajnok Kékesi Andrea—Király Ede pár, 2-ik Matuzsik Zsuzsi—Molnár Rudolf pár.

SZÍNHÁZ

Az Operaház balettkara Nagyváradon

A budapesti Operaház balettkarja két gyönyörű előadásban részesítette a nagyváradi közönséget. A műsor számait *Harangzó* Gyula, az Operaház kitűnő szólótáncosa tanította be állított össze olyképpen, hogy a táncművészet minden ágából adott ízelítőt.

Klasszikus, modern és nemzeti táncok, táncfantáziák komoly és vidám színeken váltakoztak a műsoron, végül pedig a *Pozsonyi majális* című kedves és ötletes táncjátékát mutatták be az Operaház művészei s minden teljesítményükkel ritka műveltséget nyújtottak a közönségnek, amely mindkét előadásban teljesen megtöltötte a nézőteret. Nagy hatást ért el a *Spicc keringő*, amelyet *Horváth* Erzsébet és a női kar lejuttat, a *Mazurka* pedig, amelyet *Hamala* Irén a férfikkal táncolt, annyira magával ragadta a közönséget, hogy zajos tetszésnyilvánításaival megismételtette ezt a számot. Ugyanígy meg kellett ismételnünk *Horváth* Margit és *Salley* Zoltán drámai erejű megkapóan szép klasszikus tangóját is, valamint a *Keringő* fantáziát, amelyet *Pintér* Margit és

Harangzó Gyula járt el. Tetszést aratott a jellemző, színes mozzanatokban gazdag *Terefere polka* is, a *Lassu és gyorscsárdás* pedig viharos lelkesedést váltott ki a közönségből.

Az Operaház művészei a magyar táncművelés magas színvonaláról tettek tanúságot s előadásuk a legújabb művészi élményt jelentette a nagyváradiak számára. A több taggal kiegészített zenekart *Paul* Tibor vezényelte s úgy a táncszámok aláfestésében, mint az önálló zeneszámokban mesteri zenekarvezetés példaképet mutatta be.

Színházi iroda közleményei

Népművelési előadás keretében hétfőn este háromnegyed 7 órakor, *filléres helyárrakkal* Katona József örökbecsű történelmi drámája, a *Bánk bán* van a színház műsorán.

Kedden délután egyegyed 4 órakor *filléres helyárrakkal* Erdélyi Mihály: *A két kapitány* című operettje kerül színre.

— Perényi László felléptével kedden

este bemutató bérletben az Új Magyar Színház óriási sikerű vigjáték-ujdonsága, a *Zsuzsó* kerül bemutató előadásra. Szerdán este A-bérlet, a többi napokon bérletiszűnet. Mérsékeltlen felemelt helyárrak. A m. t. bérletközönség a *Zsuzsó* előadását Perényi Kálmán felléptével ráfizetés nélkül kapja.

Artatlan vagyok, kacagató vigjáték szombaton délután egyegyed 4 órakor *filléres helyárrakkal* kerül színre Jurik Julesi felléptével.

HETI MŰSOR:

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: *Bánk bán*.

Kedden délután egyegyed 4 órakor: *A két kapitány*.

Kedden este háromnegyed 7 órakor: *Zsuzsó*, bemutató bérlet (Perényivel).

Szerdán este háromnegyed 7 órakor: *Zsuzsó*, A-bérlet (Perényivel).

Csütörtök este háromnegyed 7 órakor: *Zsuzsó* (Perényivel).

Péntek este háromnegyed 7 órakor: *Zsuzsó* (Perényivel).

Szombat délután egyegyed 4 órakor: *Artatlan vagyok*.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Férfi ruhákat, használtakat legjobban venni, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 910

Eladók város közelében több új magánház, beköltözhető több kisebb, nagyobb bérházak és telkek. Özv. Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon 28—74. 265

Leány télikabát, sötétkék, teljesen új, 10—12 évesek, eladó. Bethlen Gábor-u. 14. Alsó csengő. 281

Eladó falra akasztható dobkályha. Balassa-tér 3. ajtó 3. 281

Varrógépet bármilyen állapotban, magas árban veszek Kies Béláné, Kossuth-utca 3. Telefon 27—88. 131

TIZ hektó csemegebor eladó. Cím a kiadóban. 391

KOMBINÁLT SZOBA konyha, rekámiér eladó. Verő asztalos. Kapucinus-u. 11. 387

Különléle

Fertőtlenítést, poloska mcly és mindennemű férgek irtását 38 évj gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Menyasszony és koszorúleány művirág fejdzsek és kiegészítők. Ezüst- és aranylakodalomra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktáron, azonnali hozott anyagokból is olcsón készülnék. Karácsonyi püspök-u. 52 (Erzsébet-liget) sportpályánál.)

Bontott harisnyákból újat fejelek, Szvettert, gyermekmackót, sportzoknit, kesztyűt, sálát, turbánt, kötők, javítók, alakítók. Bodáné kézimunkaüzlete, Kossuth-utca 18. 354

FELKÉREM azt a nőt, aki szombaton este a Kispipa vendéglő bejáratánál egyik osztálytársamtól az aktatászkámat könyveimmel átvette az azal az indokolással, hogy azt nekem behozza, de magával vitte, wegye tennetbe, hogy egy árva fiú tankönyveit és táskáját vitte magával. Kérem hozza a II. sz. polg. iskolába vagy a kiadóhivatalba. Buzási Sándor IV. polg. részére. 373

Zippzárjavítás (felelősséggel) Jakab műszerészénél, Kossuth-u. 5. 64

Szombat este háromnegyed 7 órakor: *Zsuzsó*.

Felhívás a bérletközönséghez. A színház igazgatósága kéri m. t. bérletit, hogy január hóra esedékes bérletrezsűket a színház pénztárába befizetni sziveskedjenek. Egyben szives tudomásul közöljük, hogy a Perényi László vendéjátékát, *Zsuzsót*, minden ráfizetés nélkül adjuk m. t. bérletinknek.

Déryné ifjasszony, az ifjúságnak. Nemzeti színeszetünk hőskorát eleveníti meg Herczeg Ferenc színműve, a Déryné ifjasszony. A darabot a Szigligeti színház a Nemzeti színházzal egyidőben tüte műsorára. Ezzel a darabbal ünnepli meg az ország összes sniháza Déryné születésének 150-ik évfordulóját. Déryné ifjasszonyt a tanuló ifjúság részére január 12. és 13-án délután 3 órakor kerül színre a színházban. A jegyigényléseket 10-én, hétfőn és 11-én kedden délelőtt fogad el Tanay K. Emil, a színházi irodában. Telefon 25—30.

NÉGY szobás fő-utcai II. emeleti urilakásomat elcserelném kertés családi 3—4 szobás lakással (lehetőleg fürdőszobával). „Lakásescere” jellegre kiadóba. 386

170 kat. holdat kitevő tüzemképes gazdaságom, teljes felszereléssel és jószágállománnyal sürgősen bérbeadom. Kubaláspatak u. p. Mezőtelegd Bihar vm.

Állást nyee

KOMMENDANS-RÉT. Csillagváros. Szőlős környéken lakó lapkihordó! azonnalra felveszünk. Jelenkezni lehet a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

16—18 éves ifjakat keres Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelenkezés a váradszöllősi telepen 10—12 óra között. 382

Épület vagy géplakatosokat keres a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelenkezés váradszöllősi telepen 10—12 óra között. 381

ÜGYES gépirókisszasszonyt azonnal felvesz dr Dobay Kálmán ügyvéd. Szaniszló-u. 4.

Állást keres

PERFEKT hölgy fodrászeged 27 éves, jó megjelenésű Nagyváradon jobb üzletben elhelyezkedne február 1-re. Levélet sziveségből továbbít Kulesár István hölgyfodrász szalon. II. ker. Margit körút 57. Budapest.

EIHELYEZKEDNÉK jobb családhoz gyermek mellé. Cím a volt Nánási vendéglőben. 390

29 éves teljesen egyedülálló nőtlen fiatalember elmenne valamely urilakáshoz házasulnának, vidékre is. Cím a kiadóban. 398

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

A szerkesztésért felel: Dr Paál Árpád
A kiadásért felel: Dr Vitáz Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Erzsébet utca 6. sz. szám